

Advies 12-2005 : Wetenschappelijke evaluatie van de ‘gids voor autocontrole voor de primaire productie van rauwe melk’(dossier Sci Com 2005/10)

Het Wetenschappelijk Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen geeft het volgende advies :

INLEIDING

De gids “Gids voor autocontrole van de primaire productie van rauwe melk” werd voorgelegd ter herevaluatie aan het Federale Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). De gids werd opgesteld door de interprofessionele werkgroep Integrale Kwaliteitszorg Melk (IKM), Qualité Filière Lait (QFL) en Qualität der Milchkette (QMK). De gids is van toepassing voor producenten van rauwe volle en rauwe afgeroomde koemelk.

Het Wetenschappelijk Comité gaf reeds een omstandig advies (advies 37-2004) betreffende een voorgaande versie van deze gids. Dit advies bevatte de formulering van een aantal punten die in de gids voor verbetering vatbaar waren. Er wordt aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd de aangepaste gids te evalueren.

De herwerkte gids werd aangepast vanuit de visie dat enkel wettelijke normen moeten opgenomen worden. Door het herwerken van de gids zijn echter een aantal punten, relevant voor de voedselveiligheid niet meer opgenomen, alsook een aantal relevante toelichtingen en bijlagen. Het classificatiesysteem van de borgingspunten (P-punten en HP-punten) dat toelaat een onderscheid te maken tussen zeer belangrijke en belangrijke punten werd ook weggelaten. Buiten het weglaten van deze delen, werd globaal rekening gehouden met de opmerkingen die geformuleerd werden in advies 37-2004.

Omdat de herwerkte gids een aantal relevante aandachtspunten in het kader van voedselveiligheid mist, adviseert het Wetenschappelijk Comité een aantal onderdelen, bijlagen en borgingspunten terug op te nemen. Deze worden hieronder hernomen en toegelicht.

Module diergezondheid

Deze module beschrijft hoe te handelen m.b.t. de wettelijke dierenziektebestrijding, het gebruik van diergeneesmiddelen en het zorgen voor een goede hygiëne.

Het Wetenschappelijk Comité raadt aan het punt dat vermeldt dat veterinaire tussenkomsten dienen te gebeuren door dierenartsen die handelen overeenkomstig de ‘goede veterinaire praktijk’ opnieuw op te nemen (heropname punt 5, onderdeel diergeneesmiddelen).

Het merken van dieren met bijvoorbeeld een pootband of merkteken tijdens de wachttermijn van een geneeskundige behandeling (heropname punt 6, onderdeel diergeneesmiddelen) laat toe een onderscheid te maken tussen behandelde en niet-behandelde dieren en is bijgevolg belangrijk voor de preventie van aanwezigheid van remstoffen in de melk. Er wordt aangeraden dit punt opnieuw op te nemen in de gids. Het is ook belangrijk in de gids te beschrijven welke hygiënische voorzorgsmaatregelen er genomen moeten worden bij betreding door derden (bv. bezoekers, schoolgroepen) van de stallen en de lokalen. (heropname punt 11, onderdeel hygiëne).

Er dient in de gids ook vermeld te worden dat indien gebruik gemaakt wordt van een pootbad, er aandacht moet besteed worden aan het regelmatig reinigen ervan. Hierdoor wordt voorkomen dat het pootbad een bron van bacteriële contaminatie wordt (heropname punt 9, onderdeel hygiëne).

Module dierenwelzijn

Dierenwelzijn (voeding, drinkwater, verzorging en huisvesting) staat rechtstreeks in verband met de veiligheid van de dierlijke producten. In het kader van ziektepreventie is het belangrijk dat koeien niet samen met bijvoorbeeld varkens of pluimvee worden gehuisvest (heropname punt 10, huisvesting). Het is evident dat aandacht moet besteed worden aan de samenstelling van het voeder en water dat toegediend wordt aan de melkkoeien. Bijvoorbeeld indien de koe voeder opneemt dat besmet is met aflatoxine B1 zal dit leiden tot contaminatie van de melk met het aflatoxine M1. Een aantal belangrijke specificaties i.v.m. het droog en op propere plaatsen opslaan van voeders, het reinigen van silo's werden niet meer opgenomen. Het Wetenschappelijk Comité vindt deze specificaties zeer belangrijk (heropname punten 23, 25 en 26, voeder en water). Er werd voordien vermeld in de gids dat dieren slechts mengvoeders bestemd voor rundvee mogen krijgen (punt 20, voeder en water). Dit is zeer belangrijk in het kader van de preventie van overdraagbare spongiforme encephalopathiën. Er wordt aangeraden, zoals vermeld in voorgaande versie, te specificeren dat voor opslag in bulk, hopen of zakken, er een afscheiding moet zijn van andere voeders door een vrije ruimte of door een tussenschot. De specificaties m.b.t. de samenstelling en de kwaliteit van het water dat de melkkoeien drinken, werden uit deze module weggelaten (heropname punt 27, voeder en water) alsook de vereiste dat voorzorgen moeten genomen worden dat melkkoeien geen water mogen drinken verontreinigd met rioolwater (heropname punt 29, voeder en water).

Module melkwinning

Melkwinning d.m.v. een goed functionerende hygiënische melkinstallatie is zeer belangrijk voor een hygiënische melkwinning en voor de preventie van mastitis. Een hogere kans op mastitis is gecorreleerd met een verhoogd risico op besmetting van de melk met bacteriën en met residuen van remstoffen. Alle specificaties m.b.t. de melkinstallatie werden echter uit de huidige gids verwijderd. Ook de toelichting m.b.t. goede melkwinningspraktijken en de bijlagen m.b.t. de uiervoorbereiding werden geschrapt. Het Wetenschappelijk Comité raadt aan deze onderdelen opnieuw op te nemen in de gids.

Een goed werkende koeling is belangrijk voor de koeling en bewaring van de melk bij een temperatuur lager dan 6 °C (wettelijke bepaling). Voor een efficiënte koeling is een goed en frequent roerwerk vereist (heropname punt 17, onderdeel werking van de koeltank). Ook de uitvoering van een technische controle van de koeltank is essentieel (heropname punt 10, onderdeel werking van de koeltank).

Wat de plaats van de melkwinning betreft is het in het kader van de preventie van microbiologische contaminatie van de melk belangrijk te specificeren aan welke vereisten het luchtverversingssysteem dient te voldoen, o.a. omtrent de plaats van de luchtinlaten (punt 22, plaats van de melkwinning). Het tanklokaal moet zo geconstrueerd zijn dat een hygiënische melkophaling alsook een goede tankinspectie mogelijk zijn (heropname punt 36, het tanklokaal en het melkhuisje). Er dient ook aan de gids toegevoegd te worden dat de nodige maatregelen (vliegenraam, gesloten houden van deuren) moeten genomen worden voor het buiten houden van insecten en huisdieren uit deze lokalen.

Module reiniging

Deze module beschrijft in een eerste onderdeel de reiniging van de melkveestal en de reiniging en desinfectie van het melklokaal en het tanklokaal.

De huidige beschrijvingen in dit onderdeel zijn te algemeen. Bijvoorbeeld 'de stal wordt proper gehouden' of 'het melklokaal is gemakkelijk te reinigen en proper' is te weinig concreet. Het is ook nuttig een onderscheid te maken tussen het type stal (bindstal, potstal, ligstal) en te vermelden hoe en hoe frequent deze dienen gereinigd te worden (heropname punt 1 en 2). Een tweede onderdeel beschrijft de reiniging en desinfectie van de melkinstallatie en melkkoeltank. In de vorige versie van de gids werd een uitgebreide beschrijving gegeven van hoe te reinigen met vermelding van de verschillende factoren die van belang zijn zoals het reinigingsmiddel, mechanische werking, temperatuur en tijd. Het Wetenschappelijk Comité raadt aan deze beschrijvingen opnieuw op te nemen. Het is ook nuttig aanbevelingen i.v.m. de hoeveelheid gebruikt water op te nemen (heropname punt 17 en 26,

reiniging van de melkinstallatie en koeltank) alsook het belang van de toepassing van de juiste temperatuur (heropname punt 20 en 28, reiniging van de melkinstallatie en koeltank) en het gebruik van de correcte dosis van reinigingsmiddel (heropname punt 18, reiniging van de melkinstallatie en koeltank). Het rein en proper zijn van de uitloop van de melkkoeltank dient onderstreept te worden (heropname punt 29, reiniging van de melkinstallatie en koeltank).

Toevoegingen

In advies 37-2004 werd aangeraden een aantal toevoegingen in te brengen in de gids. Het Wetenschappelijk Comité gaat akkoord met het niet opnemen van een toevoeging betreffende hoe de melkveehouder dient om te gaan met thuisverkoop daar dit een onderdeel zal worden van een andere gids. Er wordt echter vastgesteld dat de gids geen enkel van de andere gevraagde toevoegingen bevat. Er wordt geargumenteed door de opstellers van de autocontrole gids dat dit niet gedaan werd omdat er hiervoor geen wettelijke basis is. Het Wetenschappelijk Comité gaat hier niet mee akkoord. Bepaalde van de gevraagde toevoegingen betreffen maatregelen die verband houden met de gezondheid en het welzijn van dieren en die gevolgen hebben voor de gezondheid van de mens. Het baseert zich hiervoor op voorwaarde 2b zoals bepaald in de algemene hygiënevoorschriften voor de primaire productie van het koninklijk besluit autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid van 14 november 2003.

Bijvoorbeeld werd in het kader van de remstoffenproblematiek gevraagd om aan de gids informatie toe te voegen over het droogzetten van de koe en de preventie van mastitis. Het gebruik van een adequaat voorbereidingssysteem voor de uier is van groot belang voor het voorkomen van mastitis. Het is ook belangrijk dat de gids achtergrondinformatie bevat die beschrijft waarom bepaalde in de gids beschreven maatregelen zo belangrijk zijn. Dit vereist een bijlage waarin de mogelijke fysische, chemische en microbiële gevaren verbonden aan de primaire productie van melk toegelicht worden worden.

Namens het Wetenschappelijk Comité,
De Voorzitter
Prof. Dr. Ir. André Huyghebaert
Brussel, 21/04/2005